

- Achilles Alphonse Deman, 27 jaar, gehuwd, overleed te Sint-Kruis (thus) aan een hersenvliesontsteking. Als sergeant milicien behoorde hij tot 3 jagers te voet.
- Maurice Lebrun, 27 jaar, ongehuwd, stierf als gevolg van verwondingen (obusscherven) te Vinkem op 30 september 1918. Hij was luitenant bij het 24ste linieregiment.
- Joseph Milleville, 21 jaar, ongehuwd, sneuvelde te Zuidschote op 5 november 1916. Hij was oorlogsvrijwilliger bij 3 jagers te voet.
- Leon Verbeure, 37 jaar, ongehuwd, was geïnterneerd in Nederland. Hij stierf aan een ziekte te Harderwijk. Als vrijwilliger met premie diende hij bij 1 jagers te voet.

Sint-Michiels (zie tabel 21)

In de Rijselstraat, rechts voor het gemeentehuis, staat een standbeeld van Sint-Michiel met de draak ter nagedachtenis van de oorlogsslachtoffers uit WO I en WO II (figuur 77).

Op een tweedelige hardstenen sokkel met afgeschuinde treden, staat een vierkante naar boven toe versmallende zuil, die gebogen uitloopt in een smalle schacht, waarop een klein beeld staat van Sint-Michiel met de draak. De bovenzijde van de zuil is bedekt met liggende palmtakken in reliëf. Op de voorkant van zuil staat bovenaan een beschilderd Belgisch wapenschild in reliëf, gedragen door twee leeuwen met eronder een banderol waarop de tekst *“Eendracht maakt macht”* staat. Onder de banderol staat de tekst *“Ter roemvolle en onvergankelijke memorie van de op het eereveld gevallen soldaten uit St.-Michiels 1914 1918”*. Hieronder staan in twee verticale registers, met een zwaard ertussen, de namen van de gesneuvelde militairen uit de Eerste Wereldoorlog met de overlijdensplaats en overlijdensdatum ernaast. Op de sokkel staan in reliëf een palmtak en een laurier- en eikenbladkroon³¹⁴. Op de beide zijkanten van de zuil staat bovenaan telkens een eiken- en palmtakkroon met daaronder de namen van de burgerlijke slachtoffers uit WO I en de namen van de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog. Op de achterkant staat een kruis en de tekst: *“Tot hulde en dank door het volk opgericht A^O D^I MCMXX”* en namen van slachtoffers van WO II. Na de Tweede Wereldoorlog zijn de flanken van het gedenkteken aangevuld met de namen van de slachtoffers van die oorlog³¹⁵.

Het monument werd uitgevoerd door Rooms en onthuld op 4 juli 1920. Op een vraag van de gemeente voor een geldelijke bijdrage van 2.500 fr. werd een negatief antwoord gegeven door de provinciale overheid³¹⁶.

³¹⁴ JACOBS M., *Zij die vielen als helden..*, deel 2, o.c., p.370-371

³¹⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Rijselstraat [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/110653> (geraadpleegd op 27 augustus 2018)

³¹⁶ JACOBS M., *Zij die vielen als helden..*, deel 2, o.c., p.371

Figuur 77. Standbeeld ter nagedachtenis van de oorlogsslachtoffers uit WO I en WO II, Sint-Michiels, Rijselstraat - © Geschied- en Heemkundige Kring Sint-Guthago

Sint-Michiels telt 33 militairen als oorlogsslachtoffers op een bevolking van 3175. De gemiddelde leeftijd was 26 jaar: de oudste 36 en de jongste 18 jaar. Elf waren gehuwd, 22 waren ongehuwd. In België stierven 27 soldaten afkomstig van deze gemeente, de rest in Frankrijk (4) en Duitsland (2). In 1914 en 1918 overleden respectievelijk zes en zestien soldaten. De grootste groep (25) behoorde tot de opgeroepen soldaten (verplichte dienst). De rest waren oorlogsvrijwilligers (5) en vrijwilligers met premie (3). Het 4de linieregiment (6), de grenadiers (3) en de jagers te voet (2) telden meer dan één soldaat uit Sint-Michiels. De rest was verspreid over verschillende eenheden.

In de Burgerlijke Stand van Sint-Michiels staan de overlijdensakten van 4 Russische krijgsgevangenen

Naam	Voornaam	Overlijdensdatum	Nummer BS ³¹⁷
Hofsang	Karl	1918-12-05	1918/435
Rachevekin	Archavanotie	1918-12-09	1918/431
Schackaloff	Emilian Darvidowitsch	1918-12-11	1918/446
Gluskoc	Foedor	1918-12-11	1918/438

Onder de titel “Alhier gevallen ons verlossende” staan twee namen op het monument die gevallen zijn bij de bevrijding van Brugge: Niklaas Konings (Koenigs) en Alfons Segaert.

Nicolas Konings (Koenings), 21 jaar oud, was afkomstig van Verviers (figuur 78). In het burgerleven oefende hij het beroep uit van kopergieter of ook anders gezegd, kopervormgever. Hij was van het speciaal contingent dienstplichtigen 1916. Als korporaal-milicien nam hij deel aan de bevrijding van Brugge (ruiter bij het regiment 1ste lansiers, 5de eskadron). Aan de poorten van Brugge, meer bepaald bij de Boeveriepoort, sneuvelde hij op 18 oktober 1918. Hij ligt begraven op de militaire begraafplaats te Steenbrugge (Brugge) in graf nummer 487.

*Figuur 78. Nicolas Konings (Koenings) -
©Belgian War Dead Register*

Alphonse Segaert (figuur 79), 27 jaar oud, afkomstig van Oostrozebeke, sneuvelde eveneens te Sint-Michiels op 18 oktober, bij de bevrijding van Brugge. Hij behoorde tot de lichte van 1911. Als soldaat-milicien, 2de klasse, diende het bij het 21ste linieregiment, 2de bataljon, 6de compagnie. Ook hij ligt begraven op het militaire kerkhof te Steenbrugge, graf nummer 485.

³¹⁷ BS: Burgerlijke Stand

Figuur 79. Segaert Alphonse- © Belgian War Dead Register

In Sint-Michiels werd er op einde van de oorlog (vanaf 20 oktober 1918 tot 31 december 1918) een Belgisch militair hospitaal (BeMH Onze-Lieve-Vrouwgesticht) ingericht in de gebouwen van het Onze-Lieve-Vrouwgesticht (figuur 80), een psychiatrische instelling voor vrouwen³¹⁸. Daar werden vele soldaten, die slachtoffer waren geworden van de Spaanse griep verzorgd. Er zijn in deze instelling alleen al 390 overleden soldaten, vooral afkomstig van het front, geteld³¹⁹, bijna allemaal gestorven aan griep en longontsteking, grieperige bronchopneumonie (alias Spaanse griep).

*Figuur 80. Onze-Lieve-Vrouwgesticht (Sint-Michiels)
© Inventaris onroerend erfgoed³²⁰*

³¹⁸ Casselman Joris, Albert De Haene (1910-1961) en Hubert Ronse (1928-2010). Honderd jaar Psychiatrisch Ziekenhuis Onze-Lieve-Vrouw Brugge (1910-2010), met voorgeschiedenis vanaf de twaalfde eeuw, Antwerpen, 2013, 111 pp. Het toenmalige adres van het Onze-Lieve-Vrouwgesticht was de Rijselse Heirweg 14.

³¹⁹ Aan de hand van opzoekingen in de registers van de Burgerlijke Stand Sint-Michiels (1918-1919), Flanders Fields, Belgian War Dead Register, enz. Dit is één van de onderwerpen die we in onze volgende publicatie "De Spaanse griep in de Zwinstreek". zullen brengen, het uiteindelijk opzet van ons onderzoek:

³²⁰ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/77786>

Vijf soldaten die gestorven zijn en hun woonplaats hebben te Sint-Michiels stand blijken niet op het monument³²¹ te zijn vermeld:

- René Deloose, 21 jaar oud, is als vermist opgegeven op 1914-10-15 langs het IJzerfront. Hij behoorde als soldaat milicien tot het 2de linieregiment.
- Edouard François Devriese, 26 jaar, gehuwd, overleden aan de gevolgen van een wervelkambreuk te Brussel op 2 december 1914. Hij diende als soldaat milicien in het 4de linieregiment.
- Alphonse René Meulemeester, 31 jaar, ongehuwd, sneuvelde te Moxhe (Luik, Hannuit) als soldaat milicien bij de 8ste vestingslinie.
- Marie Louise Pierssens, 20 jaar, ongehuwd, overleed, als verpleegster van het Belgisch leger, in het militair hospitaal te Sint-Andries op 25 november 1918 aan griep.
- Henri Polydore Vanderstraeten, 38 jaar, gehuwd, overleed te Zwolle (geïnterneerd in Nederland) aan tyfus op 10 augustus 1917. Hij diende als soldaat milicien bij de vestingartillerie te Antwerpen.

Houtave (zie tabel 22)

Aan de westgevel van de Sint-Bavo en Machutuskerk, naast de toegangsdeur, bevindt zich de gedenkplaat voor de militaire slachtoffers uit WO I (figuur 81).

Het is een rechthoekige plaat uit witte natuursteen met bovenaan een licht gebogen kroonlijst met vlakke uiteinden en onderaan gesteund op twee kraagstenen uit witte natuursteen. Bovenaan links staat het wapenschild van Houtave en rechts het wapenschild met de Belgische leeuw. In het midden daarvan staat een kruisje in een cirkel. Daaronder staat de tekst: “*Dankbare hulde der Gemeente Houttave aan hare Roemrijke Zonen gesneuveld voor het vaderland 1914-1918*” met de namen van de soldaten in zwart beschilderde letters en chronologisch gerangschikt. Gans onderaan staat de tekst: “*Volk van Houttave. Bidt voor hunne zielen*”.

De gedenkplaat werd opgericht in opdracht van het gemeentebestuur van Houtave en werd uitgevoerd door Campers uit Brugge. De plechtige onthulling vond plaats op 6 oktober 1919 in aanwezigheid van priesters en bevolking³²².

Op het monument staan acht namen van overleden militairen op een bevolking van 788 (1%). De gemiddelde leeftijd was 28 jaar, de oudste telde 36 jaar en de jongste 23 jaar. Zeven waren gehuwd, één was weduwnaar. Vijf slachtoffers zijn overleden in België, drie in Frankrijk.

Alle acht Houtavenaren zijn overleden in 1918, waarvan drie aan hun verwondingen en vijf aan ziekte. Vier van hen overleden aan de Spaanse griep tussen 24 oktober en 8 december 1918. De slachtoffers dienden in verschillende regimenten (19de, 22ste en 24ste linieregiment, de regimenten van jagers te voet,

³²¹ In Flanders Fields namenlijst; Belgian War Dead War Register

³²² JACOBS M., *Zij die vielen als helden..*, deel 2, o.c., p.126; BOUSSEMARE JOËL, *Liber Memorialis* 19, Heemstede, 2017, nr. 3, p. 1691-1694